

Komerctiesību liberalizācija ES sabiedrību direktīvu kontekstā un to unifikācija Baltijas valstīs

Dr. iur. Aivars Lošmanis,
zvērināts advokāts,

Pastāvīgās darba grupas Komerclikuma grozījumu izstrādei loceklis

1. Vispārīgi jautājumi

- ES sabiedrību tiesību direktīvu ieviešana – viens no Komerclikuma galvenajiem uzdevumiem
- Ieviešot nacionālajās tiesībās ES direktīvas, jānodrošina tajās nospraustais mērķis
- Direktīvas bieži vien neparedz vienu vienīgu rīcības modeli – ir pieļaujamas alternatīvas. Nacionālā likumdevēja uzdevums ir izvērtēt šīs alternatīvas un atrast piemērotāko risinājumu
- Tāpat direktīvu regulējums tiek attiecināts uz tādiem subjektiem vai tiesisko attiecību sfēru, kas direktīvās nav ietverta.
- **2017.gada 14.jūnija ES direktīva Nr. 2017/1132 attiecībā uz sabiedrību tiesību dažiem aspektiem**

2. Komercreģistra ierakstu izsludināšana (1)

- KCL 11.p.: KR ierakstu izsludināšana «Latvijas Vēstnesī» (LV) elektroniski
- Direktīvas Nr. 2017/1132 11.apsvēruma: *Dalībvalstīm vajadzētu būt tiesīgām izlemt, vai saglabāt valsts oficiālo vēstnesi, kurā publicē obligāti iesniedzamos aktus un ziņas papīra formātā vai elektroniski, vai arī nodot tos atklātībā ar līdzekļiem, kas ir līdzvērtīgi.*
- Direktīvas Nr. 2017/1132 16.p. 5.punkta 2.d.: *Dalībvalstis var nolemt aizstāt publikācijas valsts oficiālajā vēstnesī ar **līdzvērtīgi iedarbīgiem līdzekļiem, kas paredz vismaz tādas sistēmas izmantošanu, kura atļauj hronoloģisku pieeju atklātībā nodotajai informācijai ar centrālas elektroniskas platformas starpniecību.***

2. Komercreģistra ierakstu izsludināšana (2)

- Jāatsakās no izsludināšanas LV, radot «centrālo platformu» Direktīvas izpratnē
 - Ieraksta izdarīšana (ievadīšana datu bāzē) laika ziņā sakrītīs ar tā publiskošanu
 - Izvērtējama iespēja šo centrālo platformu apvienot ar ORICGS
- Šāds risinājums atbildīs realitātei:
 - Neviens nemeklē informāciju par komercreģistra ierakstiem LV, bet gan nepastarpināti izmanto KR informāciju
- Ļaus samazināt izmaksas komersantiem, jo nebūs nepieciešams maksāt par atsevišķu sludinājumu LV
- Publiskās ticamības princips kļūs vienkāršāks

3. Savu akciju iegādes finansēšana

- KCL 241.p.: strikts aizliegums akciju sabiedrībai dot aizdevumu vai citādi finansēt savu akciju iegādi
- Direktīvas Nr. 2017/1132 64.p. 1.p.: Ja dalībvalsts ļauj sabiedrībai tieši vai netieši izsniegt avansā līdzekļus, piešķirt aizdevumus vai sniegt nodrošinājumu, lai tās akcijas varētu iegādāties trešā persona, tad tās šādiem darījumiem piemēro nosacījumus, kas izklāstīti 2. līdz 5. punktā.
- Savu akciju iegādes finansēšanas aizliegums ir atceļams, ieviešot minēto Direktīvas mehānismu:
 - darījumu ar trešo personu noslēgšana atbilstoši «godīgiem tirgus nosacījumiem»
 - būtiska sabiedrības pārvaldes institūciju loma (valdes ziņošanas pienākums akcionāru sapucei, akcionāru sapulces piekrišana šādam darījumam)

4. Biržā kotēto akciju sabiedrību regulējuma piemērošana visām akciju sabiedrībām un SIA

- 2007. gada 11. jūlija Direktīva 2007/36/EK par biržu sarakstos iekļautu sabiedrību akcionāru konkrētu tiesību izmantošanu. Ieviesta Finanšu instrumentu tirgus likumā
- Tomēr atsevišķi mehānismi būtu attiecināmi uz visām Komerclikumā regulētajām kapitālsabiedrībām, piemēram, :
 - piedalīšanās akcionāru/dalībnieku sapulcē, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus (Akcionāru tiesību direktīvas 8.p.)
 - Iepriekšēja balsošana par lēmumiem, izmantojot saraksti
 - minēto principu ieviešana arī valdes un padomes lēmumu pieņemšanas procedūrā

5. Unifikācija Baltijas valstīs

- No vienas puses, investoru pieeja – Baltija ir vienots tirgus.
- No otras puses, investoru piesaistē Baltijas valstu konkurē savā starpā, arī tiesiskā regulējuma ziņā
- Nav jāizdomā jauni velosipēdi, mums ir jā mācās no kaimiņiem.
- Izvērtējami sadarbības modeļi starp Baltijas valstu likumdevējiem un izpildvarām komerc tiesiskā regulējuma uzlabošanā
 - kopīgas konsultatīvās institūcijas, pieredzes apmaiņa utt.